

Diakonhjemmet Høgskoles strategiske posisjon og rolle i et framtidig UH-landskap: Innspill til Kunnskapsdepartementets arbeid med Stortingsmelding om struktur i høyere utdanning

Diakonhjemmet Høgskole takker for invitasjonen til å komme med innspill til arbeidet med Stortingsmeldingen om struktur i høyere utdanning. I det følgende forholder vi oss til oppdraget og malen som er gitt i brev av 26.05.14 og beskriver ønsket strategisk posisjon og profil i et framtidig landskap med færre institusjoner og tydeligere forventninger til akademisk standard, forutsetninger og grep for å kunne realisere denne posisjonen og noen utfordringer og rammebetingelser som er av ikke-økonomisk art.

Ønsket strategisk posisjon og profil

Diakonhjemmet Høgskole har som mål å bygge videre på og ytterligere styrke og tydeliggjøre den egenart høgskolen har i dag som verdibasert og kirkelig forankret utdannings- og forskningsinstitusjon. Det gjør vi gjennom å satse strategisk mot status som vitenskapelig høgskole på våre områder og med vår profil. Det er vår strategi for å møte både høyere forventninger til akademisk standard og stå oss i konkurransen i et landskap med færre og større institusjoner.

Profilen til Diakonhjemmet Høgskole ligger i det at vi tilbyr verdibasert og diakonalt/kirkelig forankret profesjonsutdanning med studietilbud innenfor helse- og sosialfag, diakoni og ledelse, innenfor alle tre syklusene. Innenfor denne avgrensede porteføljen er høgskolen en stor aktør som yter viktige samfunnsbidrag. Høgskolen er landets største diakonale høgskole med 2300 studenter og er lokalisert på to steder, i Oslo og Sandnes. Sammen med andre verdibaserte og kirkelig forankrede institusjoner bidrar vi med 12-14 % av kandidatproduksjonen til sentrale velferdsstatlige tjenesteområder, og ivaretar viktige nisjer av kunnskap og kompetanse på fagområder og til brukergrupper som gjerne har lav status og prioritet og lite ressurser.

Forskningsinnsatsen ved Diakonhjemmet Høgskole har utgangspunkt i og skal bidra til utvikling og forbedring av profesjonell praksis og utdanning innenfor helse og sosial, kirke og ledelse. Innenfor denne rammen skal den særskilt ivareta kunnskapsutvikling innenfor og refleksjon over diakonal og diakonifaglig praksis samt diakonale og andre religiøse, frivillige og verdibaserte organisasjoners bidrag innenfor helse, omsorg og velferd. I februar 2013 startet høgskolen ph.d.-studium i diakoni, verdier og profesjonell praksis med det som mål å gi et særegent bidrag til og videreutvikling av diakonivitenskapen i empirisk og praksisorientert retning. Begrunnelsen for og målet med denne satsningen er å gi et viktig kunnskapsbidrag til kirke og samfunn og bidra til utdanning av kandidater med en stadig viktigere kompetanse: å sette profesjonelle praksiser inn i en verdifaglig

sammenheng. Her forstås den diakonale tradisjonen som én av flere verditradisjoner. Ph.d.-studiet og forskningsbidragene på programområdet bidrar også til integrasjon og styrket profil.

I arbeidet med oppbygging av ph.d.-studiet prioriteres og styres forskningsinnsatsen inn mot master- og ph.d.-områdene. Innenfor ph.d.-området og på tvers av masterområdene utmeisles i disse dager to strategiske satsningsområder for forskningen i inneværende strategiperiode. Forslaget til satsningsområder for forskning er:

- Verdier og religion i helse og velferd
- Velferdsutfordringer og tjenesteinnovasjon

Satsningsområdene velges på bakgrunn av endringer som pågår i både kirke og samfunn, og de spesielle utfordringene dette innebærer for de profesjonelle praksisene og yrkesutøvelsen vi utdanner til. Den nye pluralismen – religiøst, kulturelt og verdimesig – i kombinasjon med samhandlingsreform og økonomiske og prioriteringsmessige utfordringer intensiverer et behov for verdibevisthet og evne til å håndtere verdiproblematikk i feltene vi utdanner til.

Også når det gjelder kunnskapsdeling, innovasjon og samarbeid med arbeidslivet, ligger de samme satsningsområdene til grunn. Høgskolen har for eksempel utviklet bruken av forskningssirkler som kunnskapsbasert (sam)arbeidsform med utgangspunkt i områder som oppleves utfordrende i praksisfeltet. Brukermedvirkning er ett eksempel på en slik verdimesig utfordring som har vært eller er tema i høgskolens samarbeidsprosjekter innenfor barnevern, eldreomsorg og demensomsorg, arbeid med utviklingshemmede og andre med kognitive utfordringer, arbeid med familier og pårørende og i tverrkulturell kommunikasjon.

Viktigste målgrupper er praksisfeltene, brukergrupper/brugerrepresentanter, offentlige myndigheter og andre aktører innenfor helse- og sosialtjenestene og kirkelige tjenester, verdibaserte/ideelle organisasjoner og trossamfunn som høgskolen utdanner til. Det gjensidige samarbeidet om kunnskapsdeling med sykehuset og de andre virksomhetene innenfor Diakonhjemmet står her i en særstilling. I Rogalandsregionen har høgskolen et stadig tettere samarbeid med både tjenestesteder og kommunale og regionale myndigheter om kompetansebehov, fagutvikling og forskning. Viktigste partnere er andre, tilsvarende diakonale, diakonivitenskapelige, teologiske og religionsvitenskapelige fag- og forskningsmiljø ved høgskoler og universiteter i Norge, Norden og Europa.

Forutsetninger og grep for å kunne realisere ønsket posisjon

I dagens situasjon er høgskolens studietilbud attraktive blant søkere og våre kandidater er attraktive blant arbeidsgivere. I 2014 hadde Diakonhjemmet Høgskole den høyeste prosentvise økningen i søkertall i hele sektoren i NOM-opptaket. I nasjonal målestokk er masterprogrammene ved høgskolen ikke små. Kullene ved de fem masterprogrammene er i størrelsesorden 15-20, 40 og 50 studenter årlig. Vi har også god rekruttering til utlysninger på ph.d.-programmet og til vitenskapelige og administrative stillinger og støttefunksjoner mer generelt.

Høgskolen er lokalisert i to vekstområder i Oslo og Sandnes, og disse lokaliseringene gir oss en mulighet til å utvikle både den tematiske og nasjonale orienteringen og den regionale forankringen i realiseringen av samfunnsoppdraget vårt. Det gjør høgskolen med dens verdibaserte

utdanningstilbud tilgjengelige i flere regioner, og det legger grunnlag for utvikling av samarbeid og kunnskapsdeling i ulike kontekster med ulike problemstillinger.

De store fag- og tjenesteområdene vi utdanner til, representerer også vekstområder. Gitt den avgrensede porteføljen innenfor helse- og sosialfag, diakoni og ledelse, er Diakonhjemmet Høgskole en stor aktør innenfor profesjonsutdanning. Det tas årlig opp 180 studenter i sykepleie, 130 i vernepleie, 130 i sosialt arbeid og 45 i ergoterapi. Innenfor alle disse grunnutdanningene tilbyr vi muligheter for spesialisering på høyere grads nivå. Høgskolen har i nasjonal målestokk store masterprogram og attraktive videreutdanninger med ventelister innenfor for eksempel psykisk helsearbeid og familierapi. Utdanningene har et sterkt omdømme knyttet til praksisnærhet og klinisk relevans. Til sammen skaper dette en sterk bærebjelke for den ambisiøse satsningen på høyere grads nivå, ph.d.-utdanning og status som vitenskapelig høgskole.

Like fullt finnes det områder hvor høgskolen har utfordringer. Det fag- og utdanningsområdet som er mest sårbart, er diakoni. Samtidig er det kjernen i høgskolens identitet og formål og et område som høgskolen har tatt og tar et eget nasjonalt ansvar for. De facto finnes det i dag bare ett masterstudium i diakoni og det tilbys som fellesgrad av Diakonhjemmet Høgskole og Det teologiske Menighetsfakultet fordi det representerer en utfordring å ha et tungt og stort nok fag- og forskningsmiljø på området. Samtidig kvalifiserer dette masterstudiet til en tjeneste i Den norske kirke og representerer en viktig fagtradisjon og et vitenskaps- og forskningsområde. Konteksten dette skjer innenfor, er imidlertid i sterk endring. Majoritetskirken har gått fra å være statskirke til å måtte finne en ny rolle i et livssynsåpent samfunn. Diakoni, eller kirkelig forankret sosial praksis, må også finne sin plass på ny i et mer mangfoldig landskap, og det gjenspeiler seg i både rekruttering til studietilbud og yrkesmuligheter.

Videre er det utfordrende og ressurskrevende å drive mastergradsutdanning uten øremerket/langsiktig strategisk tildeling gjennom fullfinansierte studieplasser. I de markedssegmentene Diakonhjemmet Høgskole tilbyr utdanning, er det heller ikke enkelt å kompensere for statstilskudd med studieavgifter. Innenfor store deler av helse- og sosialtjenestene er det vanskelig å få støtte til og tilrettelegging for videreutdanning fra arbeidsgiver og investering i utdanning er ingen sikker investering for den enkelte, økonomisk sett. Det gjelder ikke minst utdanning til kommunehelsetjenestene og til tunge og lavt prioriterte oppgaver som eldreomsorg, rusomsorg, psykiatri, rehabilitering, m.m. For høgskolen er det derfor risiko forbundet med å prioritere slike fag- og utdanningsområder på høyere grads nivå. Å tilby høyere grads studier/studier i andre og tredje syklus krever fagmiljø med høyere kompetanse og større forskningsvirksomhet.

Det er utfordrende, men avgjørende nødvendig, å skape store og solide nok fag- og læringsmiljø. I strategiplanen er derfor økt volum og utvidet tilbud på høyere grads nivå, også gjennom samarbeid med andre, definert som et sentralt mål.

Høgskolen har allerede utviklet samarbeid om tilbud om masterstudier de siste årene. Som nevnt tilbyr Diakonhjemmet Høgskole og Det teologiske menighetsfakultet fra 2014 masterstudium i diakoni som fellesgrad. Studenter fra HiB, Metropol og Ersta Sköndal tilbys mulighet til masterpåbygging i henholdsvis familierapi og diakoni ved Diakonhjemmet Høgskole. En flerårig satsning med sikte på en europeisk fellesmaster og forskningssociety innenfor diakonivitenskap avstedkom ingen fellesmaster på grunn av ulike nasjonale regelverk og manglende samordning internasjonalt, men studiet tilbys nå i sin helhet som en internasjonal master ved Diakonhjemmet Høgskole.

Videre har høgskolen gjennomført et samordningsarbeid på tvers av studieprogram og fagområder for å sikre solide fag-, lærings- og forskningsmiljø på alle programområder. Det er for eksempel skapt felles fag- og læringsmiljø på tvers av masterprogrammene gjennom fellesfaglige emner, obligatoriske profileringssemner og felles valgemenner. Det er skapt fleksible løp for hel- og deltidsstudenter med muligheter for ulik progresjon innenfor samme studie/læringsmiljø, og muligheter for å inkludere enkelte videreutdanninger/emner fra videreutdanning i masterløp i en 1+1-modell.

For å bygge opp og konsolidere et ph.d.-program med nødvendig antall stipendiater og nødvendig gjennomføring og kandidatproduksjon på få år, har strategien vært å utvikle ph.d.-studiet gjennom å styrke tilknytningen til øvrig utdanningsportefølje, tilhørende praksisfelt og internasjonale nettverk. Høgskolen har for eksempel gjort om vitenskapelige stillinger til rekrutterings- og fornyelsesstillinger knyttet til instituttene og deres programområder. Det styrker rekrutteringen til både vitenskapelige stillinger og til ph.d.-programmet samtidig som prosjektene og stipendiatene knyttes til utdanningene på lavere grads nivå og bidrar med sin egen forskning inn i undervisningen der.

Også gjennom samarbeid innenfor egen organisasjon, med Diakonhjemmet sykehus, sykehjem og apotek, bruker høgskolen mulighetene til å styrke fag- og forskningsmiljøene så vel som utdanningene og deres kvalitet og relevans. Samhandling og innovasjon er to felles strategiske satsningsområder for alle virksomhetene innenfor Det norske Diakonhjem. Det arbeides for eksempel med et utviklings- og utbyggingsprosjekt rettet mot den aldrende befolkning på Diakonhjemmets område i Oslo. Her er ambisjonen å trekke på synergiene mellom sykehus, høgskole og sykehjem i egen organisasjon samt samarbeid med offentlige tjenester, menigheter og frivillige aktører i bydelen/sektoren.

Dette prosjektet bygger videre på samarbeid om satsning på helsetjenester til eldre over en årrekke. Høgskolen har bygget kompetanse i utdanning og forskning og utviklet et eget mastergradsstudium, mens sykehuset har utviklet nye kliniske tjenester og måter å organisere disse til beste for den eldre pasienten. Samarbeid om kompetanseheving i praksis og om master- og ph.d.-studier er altså ett område hvor høgskolen og sykehuset samarbeider tett. Høgskolen er videre sentral i etableringen av et praksissenter, dvs. et senter for samarbeid om praksisstudier og læring i praksis, sammen med de andre virksomhetene innenfor Diakonhjemmet. Høgskolen knytter også sin satsning på pedagogikk for forskningsbasert profesjonsutdanning og praksis til dette felles senteret og har som ambisjon å søke status som senter for fremragende utdanning på denne bakgrunn.

Potensialer i SAKS: mulighetsstudien

Det er altså mange måter å styrke fag-, lærings- og forskningsmiljø og arbeide med kvalitet i studietilbudene som ikke fanges opp av rene studenttall. Til tross for dette omfattende arbeidet med kvalitet, robusthet og reduksjon av sårbarhet både faglig og økonomisk sett og en sterk posisjon i dagens UH-landskap, er det likevel grunner som tilsier at Diakonhjemmet Høgskole bør vurdere muligheter for samarbeid og eventuelt sammenslåing med andre høgskoler.

En sentral grunn er utfordringen med å ha et stort og solid nok fagmiljø innenfor diakonivitenskap og i utvidet forstand også en teologisk og religionsvitenskapelig refleksjon, over de utdannings- og fagområder som vi tilbyr. Rekrutteringen til utdanningstilbudene på dette området er begrenset og det skaper utfordringer for økonomien i fag- og forskningsmiljøene.

En annen viktig grunn er satsningen mot vitenskapelig høgskole og etableringen av ph.d.-studiet. Satsningen skal gi nødvendig kvalitet i både utdanning, forskning og kunnskapsdeling og bidra til at det fortsatt vil bli tilbudt verdibasert og kirkelig forankret profesjonsutdanning med høy kvalitet og relevans. Den skal gi et viktig kunnskapsbidrag til både kirke og samfunn og bidra til utdanning av kandidater med en stadig viktigere verdi-, kultur- og livssynskompetanse. For å konsolidere ph.d.-studiet med nødvendig volum og gjennomføring, er det avgjørende å ha et sterkt grunnlag for rekruttering fra masterprogrammene internt, så vel som eksternt. Videre krever ph.d.-studiet og status som vitenskapelig høgskole fagmiljø av en viss størrelse og med høy kompetanse og forskningsaktivitet. For å få en økonomisk bærekraftig og balansert dimensjonering av fag- og forskningsmiljø, så vel som studieportefølje og balansert dimensjonering de tre syklusene imellom, må høgskolen sikre en trygg basis i solide grunnutdanninger av høy kvalitet, samt øke volum/studenttall og utvide tilbudet på høyere grads nivå.

En tredje grunn er utfordringen med å holde en stabilt høy forsknings- og publiseringsproduksjon, samtidig med utvikling av prosjekter og søknader om eksternt finansiering, og kapasitet til å være deltager på konkurransearenaene for forskningsfinansiering nasjonalt og internasjonalt. For en liten, privat institusjon er det utfordringer knyttet til både vitenskapelig og administrativ kapasitet og kompetanse og til internasjonale og nasjonale nettverk. Høgskolen har satset på forskningsledelse og å bygge en kultur for å søke prosjekter og finansiering eksternt, men en dedikert satsning for å få større gjennomslag på konkurransearenaer, vil kreve ytterligere og sterkere prioritering og omdisponering av ressurser. Samtidig skal kvaliteten i utdanningene, omdømmet og rekrutteringen til disse ikke svekkes.

En fjerde grunn er den tiltagende regionaliseringen som har fulgt med arbeidet med SAK-prosesser i sektoren. Der hvor de verdibaserte og kirkelig forankrede private utdanningsinstitusjonene gjerne har hatt en mer tematisk og nasjonal orientering, har arbeidet med struktur skapt mer regionalt forankrede statlige institusjoner. Samtidig som lokaliseringen i hovedstadsområdet er et fortrinn i forbindelse med rekruttering av studenter og personal, er det en utfordring å være en, relativt sett, liten høgskole i et område med mange store utdannings- og forskningsmiljø. Det er vanskeligere å få oppmerksomhet, innpass, samarbeid og avtaler om kompetanse og kunnskapsdeling, tilgang til strukturer og arenaer som utviklingssentrene for kommunehelsetjenestene, osv.

Slik sett har lokaliseringen og tilstedeværelsen i Sandnes /Rogaland gitt nye muligheter og fleksibilitet i forhold til å kunne svare på arbeidslivets og samfunnets behov. Samtidig er instituttet i Sandnes i seg selv for lite i det lange løp. Dersom man skulle komme til at høgskolen primært skal satse i hovedstadsregionen, og kan være store og solide nok til det, bør man vurdere hvordan fag- og utdanningsområdene i Sandnes best kan ivaretas, evt. også av andre i regionen. I følge strategiplanen er målet imidlertid å styrke instituttet i Sandnes og utviklingsmulighetene for programområdene vernepleie og ergoterapi gjennom masterutvikling basert på samarbeid med arbeidsliv og andre aktører i regionen.

På denne bakgrunn tok Diakonhjemmet Høgskole høsten 2013 kontakt med Misjonshøgskolen i Stavanger for å diskutere samarbeidsmuligheter. En avtale om samarbeid innenfor både utdanning og forskning ble inngått mellom institusjonene. Våren 2014 tok høgskolene videre initiativ til å se på muligheter for å utvide samarbeidet og fikk mandat til å gjennomføre en mulighetsstudie. Høsten 2014 har også andre tilsvarende og komplementære høgskoler kommet inn i samtalen og utredningen av muligheter i utvidet samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og eventuelt sammenslåing institusjonene imellom. De institusjonene som deltar i mulighetsstudien per i dag er, foruten Misjonshøgskolen og Diakonhjemmet Høgskole, Haraldsplass diakonale høgskole og Høgskolen Betanien.

For Diakonhjemmet Høgskole vil utvidet samarbeid og eventuelt sammenslåing i Rogalandsregionen, og en mulig ny lokalisering i Bergen/Hordalandsregionen, skape en verdibasert og kirkelig institusjon med høy kvalitet i både utdanning og forskning som kan ha nasjonale ambisjoner samtidig som den er tilgjengelig og tilstede i flere regioner. En slik høgskole, med tre studiesteder, kan altså være både tematisk nasjonal og regional på samme tid.

Utvidet samarbeid eller sammenslåing med Misjonshøgskolen vil bringe sammen og styrke det teologiske og diakonivitenskapelige fagmiljøet ved institusjonene, kunne videreutvikle den teologiske og religionsvitenskapelige refleksjonen over helse- og sosialfaglige tjenesteområder og utdanninger, og styrke mulighetene til å utvikle forskningsprosjekter og søke ekstern finansiering. Det ligger gode muligheter for synergi og nyskaping i skjæringsfeltene mellom fagområdene kultur, religion og globalisering på den ene siden og helse- og sosialfag på den andre. Det er stort behov for kultur-, verdi- og livssynskompetanse innenfor alt fra helse- og sosialtjenester til bistand og utviklingsarbeid.

Utvidelse av samarbeid og eventuelt sammenslåing med Misjonshøgskolen vil også utvide tilbudet på høyere grads nivå, ikke bare for studenter i Sandnes/Rogaland, men for hele høgskolen. Samtidig vil det kunne styrke rekrutteringen til høyere grads studieprogrammer og forskerutdanning på tvers av studiestedene, styrke rekruttering til vitenskapelige stillinger, m.m.

En stor og solid, nasjonalt orientert, verdibasert og kirkelig høgskole på tre steder kan også utformes inkluderingsvennlig med tanke på muligheter for senere utvidelser. Utvalget av høgskoler som er med i mulighetsstudien i dag, er basert på egenrekruttering, dvs. aktive henvendelser om å kunne delta. Det ligger ingen forhåndsbestemt avgrensning i dette konsortiet. Ambisjonen og visjonen i mulighetsstudien er en stor, slagkraftig, faglig solid og bærekraftig aktør med høy kvalitet og vitenskapelig høgskole-status innenfor verdibasert profesjonsutdanning til kirke og samfunn. Slik sett er partnerne i mulighetsstudien åpne for å ta større ansvar og samle flere eller også alle de verdibaserte høgskolene på sikt, og ønsker dialog med departementet om disse mulighetene.

Potensialene for samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåing (SAKS) i konstellasjonene mellom disse fire høgskolene utredes altså i disse dager innenfor en mulighetsstudie, og konklusjonene skal ikke forskutteres her. Det varsles imidlertid med dette at, avhengig av utfallet av mulighetsstudien, vil det kunne komme en søknad om stimuleringsmidler/SAKS-midler fra disse høgskolene på nyåret 2015.

Utfordringer og rammebetingelser

Institusjonskategori og faglige fullmakter

Diakonhjemmet Høgskole er fullt klar over at institusjonskategoriene og faglige fullmakter gjennomgås og vi avventer Stortingsmeldingen for avklaringer. Status som vitenskapelig høgskole er imidlertid et mål på kvaliteten vi har ambisjoner om og derfor holder vi enn så lenge fast på det strategiske målet. Status som vitenskapelig høgskole er videre viktig fordi det vil gi høgskolen myndighet over egne fagområder og bidra til at det tilbys forskningsbaserte utdanninger med verdibevisst og diakonal profil innenfor alle tre utdanningsnivå. Like viktig er det faktum at som vitenskapelig høgskole, som er en internasjonalt kjent og anerkjent kategori, vil høgskolen være en klart mer interessant og attraktiv samarbeidspartner for så vel nasjonale, som internasjonale aktører i utdanning, forskning og praksisfelt. Siden diakonivitenenskap er et lite fagfelt både i nasjonal og

internasjonal sammenheng, har fagmiljøet alltid måttet orientere seg ut over og på tvers av landegrenser. Høgskolen har slik langvarige samarbeidsrelasjoner og forskningssamarbeid med universiteter som for eksempel Uppsala og Heidelberg. Det innebærer imidlertid at fagfeltet, i enda sterkere grad, er avhengig av de internasjonale partnerskapene og nettverkene, og av de muligheter og forutsetninger, også for deltagelse i europeiske forskningssamarbeid og samarbeid om søknader om ekstern finansiering, som ligger i institusjonskategorien vitenskapelig høgskole/spesialisert universitet.

Kompetanse og akkreditering

Diakonhjemmet Høgskoles strategiplan 2014-18 definerer det som et overordnet strategisk mål å søke status som vitenskapelig høgskole innenfor planperioden. En sammenslåing av og med utdanningsinstitusjoner som i dag har hovedvekten på bachelorutdanning, vil kunne utfordre og skyve denne målsetningen ut i tid. Samtidig er det slik at en slik posisjonering for volum, kvalitet og robusthet i seg også styrker det overordnede rasjonale om å skape en verdibasert og kirkelig høgskole og profesjonsutdanner, som påtar seg oppgaver for hele samfunnet, har høy kvalitet og relevans og derigjennom er rustet for fremtiden. For Diakonhjemmet Høgskole vil det likevel være maktpåliggende å holde fast på ambisjonen om vitenskapelig høgskole som mål for kvaliteten i utdanning og forskning i en eventuell ny høgskole, på tvers av fag- og forskningsområder. Vi ser fram til god dialog med NOKUT og Kunnskapsdepartementet om hvordan disse utfordringene kan håndteres.

Åpne arenaer og like vilkår for statlige og private

Dersom det er ønske om at de private høgskolene fortsatt skal kunne utgjøre en viktig del av utdanningssektoren og være viktige nasjonale bidragsytere, er det avgjørende at de kunnskapsinvesteringer som gjøres og de samarbeidsarenaer og -strukturer som etableres, blir åpne for alle og for statlige og private aktører på like vilkår. Dette gjelder både for konkurransearenaene i forskning og utdanning, for oppdragsvirksomhet og for nasjonale kompetanse- og ressurscenter som senter for leseforskning, sentre for omsorgsforskning, satsninger på MOOC og andre nasjonale investeringer.

I en del oppdrags- og forskningsutlysninger stilles det for eksempel krav om etablerte samarbeidsrelasjoner og avtaler med slike strukturer som utviklingssentre for kommunehelsetjenester og sentre for omsorgsforskning. Disse strukturene og arenaene er imidlertid ikke nødvendigvis like åpne for alle. Det er skapt regionale eierskap og allianser rundt disse, som noen ganger gjør det vanskelig for private og mer nasjonalt orienterte aktører å komme inn og bidra.

Av samme grunner er det videre viktig at det framtidige kunnskaps- og utdanningslandskapet ikke organiseres og deles inn kun geografisk.

Samordning internasjonalt

Små fag- og forskningsområder er oppfordret til å tenke nordisk og internasjonalt om sine framtidige muligheter og utfordringer. Det finnes imidlertid fremdeles mange hindre for nordisk og internasjonalt utdanningsamarbeid. Verken på nordisk eller europeisk nivå er det så langt lyktes oss å få til fellesgradssamarbeid på grunn av de ulike lands ulike reguleringer.

Avsluttende kommentarer

Avslutningsvis vil Diakonhjemmet Høgskole legge til at vi ønsker velkommen det vi oppfatter som en dreining fra produksjon og kvantitet over mot kvalitet og insentiver for å utvikle og forbedre. Vi har lenge påpekt mangelen på insentiver for å utvikle og forbedre. Kombinasjonen av dagens finansieringsordning og faglige fullmakter gjør at det lønner seg mest å fortsette med status quo eller eventuelt utvide produksjon på nye områder framfor å utvikle og heve kvaliteten.

Derfor er det viktig å begynne med kvalitet, slik kunnskapsministerens presiseringer og avklaringer betoner. Størrelse er ikke noe kvalitetsmål i seg selv. Det er imidlertid kritisk masse eller kritisk minimum. Det gjelder både utdannings- og forskningsvirksomhet. Private høgschooler, også Diakonhjemmet Høgskole, kjenner disse utfordringene på noen områder. Samtidig har høgschoolen mye større ambisjoner for egne fagområder, utdanninger og egen forskningsvirksomhet enn kritisk minimum.

Det finnes likevel ingen enkle og uproblematiske parametre for kvalitet og disse må derfor håndteres med varsomhet. Det finnes, som vi har antydnet, mange måter å arbeide med robusthet i fag- og læringsmiljø som ikke nødvendigvis dekkes av enkle måltall som antall studenter, kandidater og ansatte. Det finnes gode forslag til andre måter å dokumentere og måle kvalitet i høyere utdanning, som evalueringer og tilsyn. Det er videre viktig å se på portefølje og fag- og programområder, og ikke kun institusjonsnivå, når kvalitet og størrelse skal vurderes. Diakonhjemmet Høgskole er en stor aktør når en tar den avgrensede porteføljen i betraktning.

Arbeidet med struktur og SAKS framtvinger også en tydeliggjøring av profil og egenart som er positiv i seg selv. Høgschoolen blir tydeligere for seg selv, for andre, for studenter og for samarbeidspartnere i forskning og utdanning.

Oslo, 29. oktober 2014

Ingunn Moser
Rektor